

**Економічний
факультет**

**ДонНУ
імені Василя Стуса**

**Рада молодих вчених
ЕФ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ПРАЦІ

*ХХІІІ Міжнародної наукової конференції студентів,
аспірантів та молодих вчених*

*"Управління розвитком соціально-економічних
систем: глобалізація, підприємництво, стале
економічне зростання"*

ТОМ ІІ

Вінниця - 2023

УДК 330:316.3:338/339(043)

Праці XXIII Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання» (21 грудня 2023 р., м. Вінниця). Том II. Ред. кол. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 146 с.

Доповіді містять результати досліджень в сфері маркетингу та бізнес-аналітики, міжнародних економічних відносин, фінансової діяльності суб'єктів господарювання

Роботи друкуються в авторській редакції, в збірці максимально зменшено втручання в обсяг та структуру відібраних до друку матеріалів. Редакційна колегія **не несе відповідальності** за достовірність статистичної та іншої інформації, що надано в рукописах, та залишає за собою право не розподіляти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, які розглянути на конференції.

Редакційна колегія:

Орехова Т.В., доктор економічних наук,
Дороніна О.А., доктор економічних наук
Іонін Є.Є., доктор економічних наук,
Юрчишена Л.В., кандидат економічних наук,
Савченко М.В., доктор економічних наук,
Трегубов О.С., кандидат економічних наук,
Боєнко О.Ю., кандидат економічних наук,

Технічна верстка: Поповський Т.Ю., здобувач СО «Доктор філософії»

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2023
© Економічний факультет, 2023
© Рада молодих учених економічного факультету, 2023

Шпунярська Т.І.

Науковий керівник: Волкова Н. І., к. е. н., доцент
ДонНУ імені Василя Стуса

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КОЕФІЦІЄНТНОГО МЕТОДУ ОЦІНКИ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКУ

Актуальність проблеми. Актуальність обраної теми пов'язана з постійним розвитком банківського сектору та його значущістю в забезпеченні стабільного функціонування економіки. Основним напрямом роботи банківських установ є кредитна діяльність, що супроводжується значним ризиком. В умовах військового стану кредитування населення та бізнесу є як ніколи актуальним явищем, важливість дослідження кредитного портфелю банку в умовах нестабільної ситуації в країні надає додаткові підстави для проведення даного дослідження.

Метою дослідження є визначення можливостей використання методу коефіцієнтів при оцінці якості кредитного портфелю банку, що є важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Для того, щоб зрозуміти, що кредитна діяльність банку є дієвою, необхідно ефективно здійснювати управління кредитним портфелем банку. Тому доцільно розглянути методи оцінки якості кредитного портфелю комерційного банку (рис.1). Під якістю кредитного портфелю можна розуміти таку властивість його структури, яка забезпечує максимальний рівень прибутковості при допустимому рівні кредитних ризиків [1].

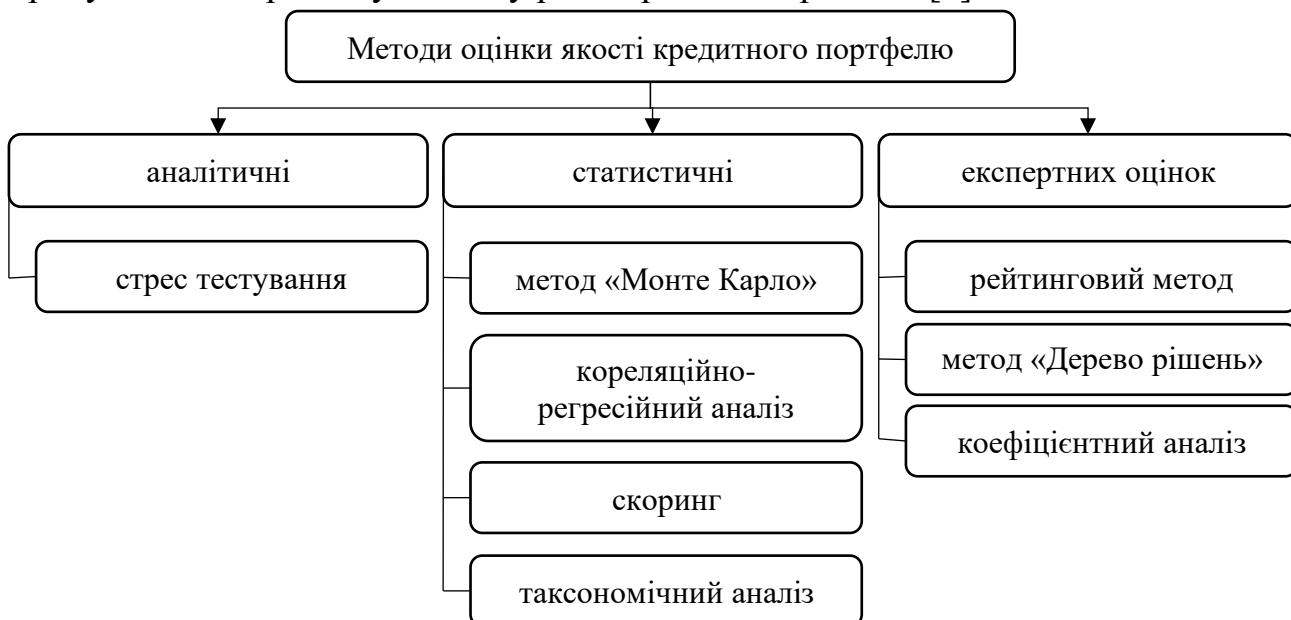

Рисунок 1 – Методи оцінки якості кредитного портфелю комерційного банку

Джерело: складено авторами на основі [2]

Коефіцієнтний аналіз ґрунтується на застосуванні банками обов'язковими нормативами НБУ для того, щоб оцінити кредитний ризик банку.

Використовуються такі нормативи:

✓ Н7 – норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента;

✓ Н8 – норматив великих кредитних ризиків;

✓ Н9 – норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами.

Нормативи створені з метою підтримки стабільного розвитку банківської системи України, яка полягає в зменшенні кредитного ризику у всіх банках за допомогою утримання на певному рівні відповідних показників.

В реаліях українського банківського бізнесу, з метою мінімізації негативних проявів настання кредитного ризику, банки змушені широко застосовувати економічні нормативи НБУ [3], що є нормативно-правовим забезпеченням для кредитної діяльності банків. Дані показників цих нормативів наведено в таблиці 1, що в цілому по банківській системі виконуються.

Н7 – має на меті певне обмеження можливих втрат банківських установ у тому випадку, якщо вони будуть не в змозі відповідати за своїми зобов'язаннями. Норматив великих кредитних ризиків в межах норми, що є досить гнучким та досить вдало відображає реальний стан банківської системи, як і норматив Н9, який діє в Україні з 2016 року [4].

Таблиця 1 – Економічні нормативи кредитного ризику в банківській діяльності

Норматив		Норма	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023
Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента	Н7	не більше 25%	17,61	19,14	18,60	17,80
Норматив великих кредитних ризиків	Н8	не більше 8РКП	105,00	87,39	72,35	86,33
Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами	Н9	не більше 25%	7,02	4,01	3,71	2,81

Джерело: складено автором на основі [5]

За результатом проведеного аналізу можна зробити висновок про те, що банківський ринок кредитування має стабільну динаміку до збільшення наданих кредитів, не зважаючи на зменшення кількості суб'єктів ринку. Частка непрацюючих кредитів станом на 01.01.2023 – 38%, але щорічно

даний показник зменшувався як і сформовані резерви під кредитні ризики. В структурі переважають кредити надані корпоративному сектору в національній валюті. Економічні нормативи в частині кредитних ризиків банками не порушуються. У складі валового внутрішнього продукту кредити займають не вагому частку, що свідчить про низький рівень стимулювання населення в залученні кредитних коштів або недовіру з боку суб'єктів господарювання.

Для того, щоб виявити підвищення ефективності кредитної діяльності банку, згідно з запланованим рівнем дохідності та відповідного рівня ризику, банки проводять аналіз кредитного портфелю у двох напрямках: аналіз структури та динаміки та якісний аналіз кредитного портфеля. Аналіз структури та динаміки кредитного портфелю банку здійснюється через вертикальний та горизонтальний аналіз за багатоманітними ознаками, наприклад, терміни кредитування, види позичальників, валюта кредиту тощо. За допомогою горизонтального аналізу можна проаналізувати динаміку кредитного портфелю загалом або за окремими статтями балансу. В результаті використання такого типу аналізу розраховується абсолютний приріст, темпи росту окремих статей за відповідні періоди і визначаються їх тенденції розвитку. У результаті вертикального аналізу досліджується структурна частина кредитного портфелю банку, що дозволяє визначити частку того чи іншого компонента в загальній сумі кредитного портфелю.

Під час аналізу кредитного портфелю в розрізі строків кредитування особливу увагу приділяють частці прострочених, пролонгованих і сумнівних кредитів. Наступним кроком є аналіз якості кредитного портфелю комерційного банку. Першочергово розраховуються коефіцієнти, після чого аналізують ці показники в динаміці.

В економічній літературі показники, що дають змогу оцінити якість кредитного портфелю банку, подані двома групами: показники ризику та показники дохідності кредитних операцій. Після аналізу коефіцієнтів зводяться результати щодо ризикованості та прибутковості кредитного портфелю комерційного банку і пропонуються певні методи для збільшення ефективності його кредитної діяльності.

Результати дослідження дозволяють сформулювати наступні рекомендації для покращення оцінки якості кредитного портфелю банку:

1. підвищити точність оцінки ризику для зниження непрацюючих кредитів, щоб спрогнозувати ймовірність несплати позичальником платежів;
2. оптимізувати процес прийняття рішень щодо видачі кредитів;
3. зменшити витрати та підвищити прибутковість наданих кредитів завдяки зменшенню рівня кредитного ризику;
4. створити ефективну систему управління ризиками, яка буде враховувати поточну ситуацію на ринку кредитних послуг, а також дозволить швидко реагувати на потенційні загрози та використовувати усі можливості ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Запорожець С.В., Тригуб Ю.П. Управління якістю кредитного портфеля банку в період воєнного стану. *Фінансовий простір*. 2022. №4 (48). С.71-77.
2. Золота Н. І., Панухник О.В. Методика оцінювання якості кредитного портфелю. *Інновації у глобальній біржовій сфері та банківській діяльності*. 2021. №2. С. 102-104.
3. Лінтур І.В., Ковач С.С. Напрями дослідження ризиковості кредитних операцій в банківському бізнесі. *Економіка і суспільство*. 2021 №25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-16>
4. Ческідова І.О, Бурковська А.В. Економічні нормативи як інструмент банківського регулювання та нагляду. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації*. матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Хмельницький, 13 травня 2022. С. 52-56.
5. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Довбня Б.І. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	124
Руда Я. В. СТАНДАРТИЗОВАНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ БАНКУ	127
Саїнський Є.Д. УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ БІЗНЕСУ В УМОВАХ КОН'ЮНКТУРНИХ КОЛИВАНЬ РИНКУ	130
Сидоренко О.В. ВАЖЕЛІ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ.....	132
Тарасов А.А. ОПТИМАЛЬНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОРТФЕЛЬ І МЕТОДИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ	134
Труш О.І. НЕОБХІДНІСТЬ ЕФЕКТИВНОГО ПЛАНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ...	137
Шпунярська Т.І. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КОЕФІЦІЄНТНОГО МЕТОДУ ОЦІНКИ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ БАНКУ	140